

# Stanowisko Polskiego Towarzystwa Onkologicznego i Polskiego Towarzystwa Onkologii Klinicznej dotyczące wykonywania badań markerów nowotworowych w populacji osób zdrowych

Piotr Rutkowski, Maciej Krzakowski

*Narodowy Instytut Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie — Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie*

Ten artykuł został równolegle opublikowany w: *Onkologia w Praktyce Klinicznej — Edukacja* 2024; 10 (5).

Badania naukowe oraz wytyczne polskich oraz międzynarodowych towarzystw onkologicznych, takich jak Polskie Towarzystwo Onkologiczne (PTO), Polskie Towarzystwo Onkologii Klinicznej (PTOK), Światowa Organizacja Zdrowia (WHO, *World Health Organization*) czy Amerykańskie Towarzystwo Onkologiczne (ASCO, *American Society of Clinical Oncology*), nie rekomendują wykonywania markerów nowotworowych w populacji osób zdrowych. Wynika to z faktu, że:

- markery nowotworowe mają ograniczoną czułość i specyficzność u osób bez objawów klinicznych;
- wczesne stadium wielu nowotworów może nie prowadzić do wzrostu poziomu markerów;
- wyniki fałszywie dodatnie mogą prowadzić do wielu niepotrzebnych badań dodatkowych, narażając pacjentów na stres, obciążenie finansowe oraz potencjalnie inwazyjne procedury diagnostyczne, które mogą narazić zdrowie zdrowej osoby;
- z kolei wyniki fałszywie ujemne mogą dawać fałszywe poczucie bezpieczeństwa, co może opóźnić diagnostykę w przypadku rzeczywistego wystąpienia objawów;

— rutynowe badania markerów nowotworowych nie mają udowodnionej skuteczności w zmniejszeniu śmiertelności związanej z nowotworami w populacji ogólnej.

W przypadku podejrzenia nowotworu lub w ramach opieki nad pacjentami obciążonymi wysokim ryzykiem zachorowania na nowotwory decyzja o wykonaniu markerów nowotworowych powinna być podejmowana indywidualnie, w oparciu o szczegółową konsultację z lekarzem prowadzącym. Interpretacja wyników musi uwzględniać pełny obraz kliniczny pacjenta oraz wyniki innych badań diagnostycznych.

Podkreślamy, że badania markerów nowotworowych nie powinny być traktowane jako narzędzie profilaktyki w populacji osób zdrowych, stanowią natomiast niepotrzebne obciążenie finansowe pacjenta oraz systemu. Właściwym podejściem do profilaktyki jest regularne wykonywanie badań przesiewowych rekomendowanych dla poszczególnych grup wiekowych i ryzyka, zgodnie z zaleceniami ekspertów, czyli między innymi mammografii, cytologii i kolonoskopii.

---

#### Jak cytować / How to cite:

Rutkowski P, Krzakowski M. *Stanowisko Polskiego Towarzystwa Onkologicznego i Polskiego Towarzystwa Onkologii Klinicznej dotyczące wykonywania badań markerów nowotworowych w populacji osób zdrowych*. *Biuletyn PTO NOWOTWORY* 2024; 9: 331.